

Hur förstås och omsätts riskkommunikation i praktiken?

Att kommunicera om risker utgör en viktig del av ett samhälles krisförebyggande arbete. En fungerande riskkommunikation har också stor betydelse för hur väl människor klarar att möta olika samhällskriser. I det här projektet studeras riskkommunikation i ett heterogent samhälle utifrån ett mottagarperspektiv, med fokus på hur medborgare förstår och agerar i relation till olika risker som kommuniceras.

Forskningsprojektet visar sammantaget att det finns en heterogenitet i förståelser av och ageranden i relation till riskkommunikation, som inte på ett enkelt sätt kan hänföras till olika gruppstillhörigheter. Istället kan begreppet kommunikationssårbarhet användas för att förstå hur individuella, socio-strukturella och situationella faktorer påverkar människors förmåga att ta del av, förstå och agera i relation till risker och kriser. Sammantaget visar detta på behovet av att kommunicera via flera olika kanaler och på olika språk för att nå ut till hela landets befolkning och på så vis stärka hela samhällets motståndskraft i samband med kriser, katastrofer och samhällsstörningar

Genom kommunikation om risker ökar möjligheterna för medborgarna i samhället att både mentalt och i handling förbereda sig för att hantera både risker i vardagen och samhällskriser. Vanligtvis har kommunikation om risker och kriser främst varit anpassad till majoritetsbefolkningen och dess uppfattningar, normer och föreställningar. Men i och med att Sveriges befolkning är heterogen påverkas förutsättningarna för hur risker förstås av befolkningen som helhet och också för hur människor agerar utifrån information om risker och kriser.

Projektets syfte var att studera riskkommunikation i heterogena och komplexa miljöer utifrån ett mottagarperspektiv, med en tyngdpunkt på hur olika grupper av mottagare förstår och agerar i relation till de risker som kommuniceras.

Forskningsprojektet har samlat in material genom intervjuer med kommunala beredskapssamordnare, intervjuer med personer ur befolkningen, en enkätstudie i samband med coronapandemin, samt simuleringar av ett veckolångt

Från kommunikation till handling i det heterogena samhället: Att förstå och omsätta riskkommunikation i praktiken.

Projektorganisation

Minna Lundgren
Avdelningen för
samhällsvetenskap, Risk and
Crisis Research Centre,
Mittuniversitetet

Telefonnummer: 010-142 88 19
Minna.lundgren@miun.se

Riskkommunikation

Används i det här projektet som kommunikation som innefattar både förebyggande riskkommunikation och krisinformation under samhällskriser och katastrofer.

Heterogen

Är ett begrepp som ursprungligen kommer från grekiskans "heteros" annan/olika och "genos" art/sort. Med ett heterogent samhälle menas ett samhälle där människor och grupper är olika varandra utifrån aspekter som t.ex. bakgrund, värderingar och socioekonomiska förutsättningar.

strömavbrott i en lägenhetsmiljö i RCR Simulation Lab.

Simulering av ett strömavbrott

Genom att simulera ett veckolångt strömavbrott och studera hur människor agerade i samband med strömavbrottet utan att strömavbrottet behöver inträffa i verkligheten så får vi veta dels vilka kunskaper människor har om krisberedskap, och dels hur de agerar för sin egen och andras säkerhet i samband med den här krisen. Resultaten visade på skillnader i kunskap bland forskningspersonerna utifrån rurala och urbana perspektiv, ålder, språkkunskaper och därmed också tillgången till adekvat information. Skillnaderna mellan olika grupper stod emellertid inte i relation till deras handlingar. En majoritet av deltagarna uppvisade en stor vilja att hjälpa andra, samtidigt som personer med begränsade ekonomiska och materiella resurser upplevde att de själva skulle kunna bli mer utsatta än andra i samband med ett längre strömavbrott som inträffar i verkligheten.